

3. Mântuire prin har și pentru Neamuri, fără necesitatea respectării Legii ceremoniale (13:1 – 16:5)

În secțiunea precedentă am văzut cum Domnul a implementat și confirmat o nouă strategie a preoției. Mesajul era clar: nu numai că Neamurile beneficiau și ele de același dar al mântuirii prin credința în Hristos, dar creștinii evrei erau și chemați să se apropie ei de cei dintre Neamuri. Legea din Levitic 11 a fost desființată tocmai pentru ca evreii creștini să-și poată împlini misiunea printre Neamuri. Nu Corneliu a fost trimis la Petru, ci Petru a fost chemat de Dumnezeu la Corneliu. Aceasta era noua strategie a preoției. În secțiunea de la 13:1 până la 16:5 avem o continuare firească a primului pas de apropiere față de Neamuri. Secțiunea ne prezintă prima misiune de proporții printre Neamuri și răspunde unei întrebări fundamentale pentru acea vreme: ce să se facă cu Neamurile care au crezut în Hristos? Să fie chemate să păzească Legea lui Moise sau nu?

Prima parte a secțiunii ne descrie misiunea lui Barnaba și Saul, iar a doua parte are în miezul ei Conciliul de la Ierusalim, Conciliu ce va răspunde tocmai la întrebarea de mai sus. Vom studia mai întâi misiunea lui Barnaba și Saul. Această subsecțiune se compune din mai multe tablouri. Le vom analiza pe rând și apoi vom încerca să descoperim legăturile logice dintre ele.

A) 13:1 – 14:28 Misiunea lui Saul și Barnaba

i) 13:1 – 12 Începutul lucrării misionare

Începutul lucrării misionare a lui Pavel și Barnaba ne atrage atenția asupra a două adevăruri importante. Primul este acela că lucrarea de misiune nu se face oricând și prin oricine. Deși, Domnul ne-a poruncit să mergem până la marginile pământului, nu putem face acest lucru de capul nostru. Dumnezeu va stabili atât oamenii cât și orarul misiunii. Lucrarea de misiune din aceste capitole este în întregime sub călăuzirea Duhului Sfânt. Versetul 4 precizează: „*Barnaba și Saul, trimiși de Duhul...*”. Oare pot fi trimis în misiune și de altceva decât de Duhul Sfânt? Oare pot să mă avânt în misiune doar dintr-un entuziasm înșelător? Eu cred că da. Barnaba și Saul nu erau niște prunci spirituali. Nu, ci erau credincioși de un calibru spiritual impresionant. Cu toate acestea ei nu și-au putut permite să împlinescă Marea Trimitere decât sub călăuzirea Duhului Sfânt. Proorocii și învățătorii Bisericii din Antiohia slujeau Domnului prin post, frământându-se cu direcția pe care Domnul vrea să o dea Bisericii sau mijlocind pentru zonele neatinse de Evanghelie. Într-un asemenea context de implicare în lupta spirituală ei au primit o înștiințare directă din partea lui Dumnezeu. Domnul a hotărât atât componența echipei misionare cât și orarul misiunii.

Și acum ne putem întreba: de ce ei și nu Simon, Luciu sau Manaen? Și apoi: de ce de-abia acum și nu mai devreme? Faptul că Barnaba și Saul au fost cei aleși pentru această misiune nu înseamnă neapărat că ei erau mai maturi spiritual decât ceilalți. Nu cred că este vorba despre

acest lucru, ci despre faptul că ei doi erau cei mai potriviți pentru această lucrare misionară. Este posibil să fi avut și o deschidere mai mare față de Neamuri, dar nu este obligatoriu ca acesta să fie motivul principal. Domnul a dat daruri diferite pentru slujbe diferite. Atât lucrarea de păstorire a unei Biserici, cât și lucrarea de misiune sunt extrem de importante. Unii sunt înzestrați și chemați de Domnul să păstorească aceeași Biserică locală până la sfârșitul lor. Alții sunt chemați să planteze biserici pe un continent întreg, ajutând doar temporar la păstoria lor. Unii se simt în largul lor să umble din loc în loc ca Barnaba și Saul. Alții însă cu greu ar putea face acest lucru. Ei însă sunt foarte eficienți în păstoria unei Biserici locale. Din această perspectivă și statutul marital poate avea însemnătate. O lucrare misionară ca cea a lui Pavel și Barnaba este mai potrivită de multe ori pentru cei ce au darul celibatului. Pe de altă parte dedicarea pentru păstoria unei Biserici locale pare să meargă mână-n mână cu darul căsătoriei. Dar lucrurile nu pot fi judecate așa de simplist. Sunt cazuri și cazuri în istoria Bisericii care ne împiedică să fim adepții unor rețete simpliste. Important este să știm că Domnul ne pregătește pe fiecare pentru o lucrare. Nu știm exact care va fi. Nu știm exact dacă vom sluji mai bine prin darul căsătoriei sau darul celibatului, nu știm sigur dacă vom fi așa de „plimbăreți” ca Pavel sau mai „statici” ca Petru. Să-L lăsăm pe Domnul să ne descopere la vremea potrivită.

Prin aceste observații ne-am apropiat și de a doua întrebare, și anume: de ce acum și nu mai devreme? Un prim răspuns ar putea fi: Paul și Barnaba nu erau încă pregătiți. Atunci când Domnul întârzie să ne încredințeze o anumită lucrare este bine să ne gândim mai întâi la noi: oare suntem cu adevărat pregătiți? Oare vom face față noilor provocări? Domnul știe mai bine. De foarte multe ori avem impresia că suntem pregătiți, și tot de foarte multe ori Domnul ne dovedește contrariul. Să avem încredere în Cel ce știe mai bine. În același timp este foarte posibil ca zonele respective să nu fie încă pregătite să audă Evanghelia. Poate, ca în Daniel 10, bătălia încă nu fusese câștigată în văzduh și împotrivirea diavolului ca Evanghelia să nu fie vestită în acele zone era încă foarte puternică. Sau poate oamenii din acele zone nu erau încă deschiși pentru Evanghelie. Este posibil ca Domnul în economia Lui să ne trimită de multe ori doar când „*holdele sunt gata pentru seceriș*” (Ioan 4:35). Sunt multe variabile ce trebuie luate în calcul. Un lucru este cert: primele versete din cap. 13 ne atenționează că lucrarea de misiune este o lucrare complexă și Domnul nu trimite pe oricine și nu-i trimite oricând. Domnul cunoaște mai bine tărâmul ascuns al bătăliilor spirituale. De aceea totul trebuie să fie făcut sub călăuzirea Duhului Sfânt.

Al doilea adevăr pe care-l creionează acest pasaj este acela că iudeii au reprezentat un puternic obstacol pentru ca Evanghelia să fie primită de Neamuri. Observăm mai întâi că această misiune nu era dedicată exclusiv Neamurilor. Dimpotrivă, Pavel, pentru a respecta porunca Domnului, oriunde mergea vestea Evanghelia mai întâi Iudeilor. Într-adevăr, dacă erau sinagogi în cetatea vizitată, acestea erau de regulă primul loc în care Pavel și Barnaba propovăduiau Cuvântul. Însă Iudeii se împotriveau Evangheliei și deveneau o piedică în calea mântuirii Neamurilor. Într-adevăr, iudeul Bar-Isus pare a fi un personaj simbol care întruchipează obstacolul reprezentat de Iudei în procesul salvării Neamurilor. Conflictul cu Bar-Isus anticipează conflictul dintre misionari și iudei, conflict ce penetrează întreaga secțiune. Cuvântul Iudeilor avea mare importanță. Ei își câștigaseră un anumit statut în fața Neamurilor și ei erau depozitarii Scripturilor care-L legitimau pe Isus Hristos propovăduit de misionarii creștini.

Bar-Isus avea, se pare, de partea sa și prezența unor minuni. Bar-Isus este ales de autor ca și mostră a împotrivirii iudaice, tocmai pentru a ilustra puterea acestei împotriviri. Iată că îl avem pe Sergius Paulus, un om înțelept, un om foarte educat, inteligent, cu mintea deschisă, care pe deasupra Îl și caută sincer pe Domnul și are disponibilitatea să creadă. Saul și Barnaba erau și ei

oameni educați, plini de înțelepciune și de Duhul Sfânt și-i vesteau cu claritate și îndrăzneală Cuvântul Domnului. Cu toate acestea credința nu se putea naște în inima lui Sergius. Cauza? Împotrivirea lui Bar-Isus. În lumina acestor observații începem să pricepem cât de eficientă era împotrivirea lui Bar-Isus și câți demoni lucrau cu putere prin acest om. Și iată că împotrivirea a fost așa de mare încât soluția a fost scoaterea de pe scenă a lui Bar-Isus.

Domnul Cel Sfânt și Drept Își manifestă judecata prin Pavel și Elima este orbit. Este însă vorba despre o pedeapsă temporară, spre pocăință. Consecința imediată este nașterea din nou a lui Sergius. Versetul 12 ne provoacă să gândim: „*Atunci dregătorul, când a văzut cele întâmplare, a crezut și a rămas uimit de învățătura Domnului.*” Ce a stat la baza nașterii din nou: minunea sau înțelegerea învățăturii Domnului? În mod cert, minunea și-a avut rolul ei. Pe de o parte ea a fost o demonstrație că puterea ce era de partea misionarilor era mai mare decât puterea vrăjitoriilor lui Elima. Pe de altă parte lui Elima i s-a închis gura și a fost în mod vizibil pedepsit de Dumnezeu. Aceste lucruri au făcut ca Sergius Paulus să se poată desprinde de sub vraja și influența lui Elima. După ce s-a realizat această desprindere, mintea lui Sergius a putut primi cu adevărat mesajul Domnului. De ce a rămas el însă uimit de învățătura Domnului? Ce anume l-a uimit? Este posibil ca această expresie să sublinieze faptul că Sergius a putut înțelege cu adevărat Evanghelia de-abia după ce Elima a fost îndepărtat. Și atunci uimirea sa ar fi cea profetită în Isaia: *”După cum pentru mulți a fost o pricină de groază...tot așa, pentru multe popoare va fi o pricină de bucurie; înaintea Lui împărații vor închide gura, căci vor vedea ce nu li se mai istorisise, și vor vedea ce nu mai auziseră.”* (Isaia 52: 14-15) Cum să nu fii uimit când înțelegi că Domnul a murit pentru păcatul tău? În același timp se prea poate ca Sergiu să fie uimit de dreptatea Domnului manifestată în cazul lui Elima: iată că Domnul îndurării propovăduit de misionari este și Domnul dreptății și judecății.

Ce este cert este că pasajul accentuează dimensiunea obstacolului reprezentat de Bar-Isus. Pare a fi un personaj simbol, cum am mai spus. Pare a întruchipa împotrivirea întregului popor iudeu, iar pedepsirea și orbirea sa ne trimite cu gândul la orbirea și judecata ce a venit asupra întregului norod. Și nu în cele din urmă cuvintele „*până la o vreme*” ne aduc aminte că într-o bună zi mahrama va fi luată de pe inima poporului iudeu și întreaga națiune Îl va plânge pe Cel ce L-au străpuns. La fel cum niște solzi au căzut de pe ochii lui Saul, marele împotrivitor, la fel solzii vor cădea de pe ochii națiunii întregi la vremea sfârșitului.

ii) 13:13-41 Predica lui Pavel din Antiohia Pisidiei

Este o cuvântare ce seamănă mult cu predicile lui Petru, în special cu cea din cap. 2. Poate de aceea este și mai greu de studiat. Analiza predicii întâmpină mai multe dificultăți generate de:

- prezența unor referințe vechi-testamentale aparent fără legătură cu mesajul cristocentric al predicii
- lipsa aparentă a elementului de noutate (predicile lui Petru din cap.2, cap.3 și cap.10 cuprind mai toate elementele predicii lui Pavel)
- obișnuința noastră cu acest mesaj, fapt ce îngreunează cercetarea noastră în fața pasajului

Dar Domnul ne poate ajuta cu Duhul Său cel Sfânt. De aceea, plini de încredere în călăuzirea Sa să pornim cu smerenie la drum. Vom împărți mai întâi predica lui Pavel și apoi vom analiza pe rând fiecare punct al ei.

- i) 13: 16-22 O incursiune prin istoria lui Israel
- ii) 13: 23-25 Mărturia lui Ioan despre Isus, urmașul lui David
- iii) 13: 26-29 Evreii din Ierusalim L-au omorât pe Isus, împlinind astfel cuvintele proorocilor
- iv) 13: 30-37 Dovezile învierii lui Isus
- v) 13: 38-39 Iertarea păcatelor în Isus Hristos
- vi) 13: 40-41 Avertisment

a) 13:16-22 O incursiune prin istoria lui Israel

Acesta mi se pare cel mai greu punct al prediciei. Nu prea înțeleg rostul acestei incursiuni prin prima parte a istoriei lui Israel. Într-adevăr, Pavel punctează etapele principale ale istoriei lui Israel de la șederea lor în Egipt până la David. După ce ajunge la David, trece imediat la Isus, urmașul lui David. Care să fie logica lui Pavel? Care să fie rolul acestei mici sinteze istorice? Pe ce insistă Pavel? La o lectură mai atentă observăm că Pavel insistă pe binecuvântările Domnului revărsate peste Israel. Într-adevăr, subiectul principal, în toată această incursiune este Dumnezeu care:

- a ales pe părinții evreilor
- a ridicat la cinste pe popor în Egipt
- i-a scos din țara Egiptului
- le-a suferit purtarea în pustie
- a nimicit 7 popoare pentru ei
- le-a dat drept moștenire Canaanul
- le-a dat judecători
- le-a dat pe Saul ca împărat
- le-a dat pe David ca împărat

Pavel vede în istoria lui Israel o istorie a îndurării, a binecuvântării și harului lui Dumnezeu. Dumnezeu în bunătatea și îndurarea Sa îngrijește de poporul Său. Dumnezeu îi alege, îi înalță, îi rabdă, judecă pe vrăjmașii lor, le dăruiește o țară și izbăvitori. Binecuvântările Domnului, deși abundă, sunt nemeritate. Într-adevăr, istoria lui Israel este plină de răzvrătiri și idolatrie. În același timp binecuvântările Domnului sunt condiționate de pocăința și credința lui Israel. Chiar dacă Pavel nu menționează explicit decât o singură dată neascultarea repetată a lui Israel (vers.18), pentru cunoscătorii Scripturii, momentele istorice punctate sunt marcate de încăpățănarea și răzvrătirea lui Israel. Înainte de a fi înălțată în Egipt, familia lui Iacov era plină de fărădelege. Înainte de a fi izbăviți din Egipt, poporul era în mocirla păcatului și a idolatriei. Înainte de a intra în țară, s-au răzvrătit în mod repetat. Înainte de ridicarea fiecărui judecător, poporul uita pe Domnul și se închina la idoli. Cererea unui împărat a însemnat o palmă dată Domnului. Înainte de ridicarea lui David, poporul a fost de partea lui Saul, l-a prigonit pe David și a fost împotriva hotărârii suverane a lui Dumnezeu de a-L unge pe David drept Căpetenie a lui Israel. Cu toate acestea, când a apărut pocăința și credința, Domnul a fost gata să le ierte toate păcatele și fărădelegile și să-Și reverse binecuvântarea Sa peste ei. Istoria lui Israel demonstrează cu toată claritatea autenticitatea doctrinei harului, doctrinei mântuirii prin har, prin credință. Dar

ce stă la baza iertării lui Dumnezeu? Cum se poate ca Dumnezeu Cel Sfânt și Drept să ierte fărădelegea? Iată întrebări la care Vechiul Testament nu răspundea cu claritate.

Izbăvirile din istoria lui Israel anunțau o mare izbăvire viitoare. David însuși a fost un izbăvitor al lui Israel. Însă Domnul a făgăduit că un urmaș al lui David va aduce o izbăvire superioară și finală. Ce avea să aducă mântuirea lui Mesia în plus față de mântuirea adusă de Domnul prin David? Înainte de a răspunde la aceste întrebări, Pavel prezintă lucrarea lui Isus și aduce o serie de argumente în favoarea Lui.

b) 13:23-25 Mărturia lui Ioan despre Isus, urmașul lui David

Ioan fusese respectat și recunoscut de norodul lui Israel. Chiar după ce a murit, el a rămas în mintea norodului ca un mare prooroc al Domnului. Nu la fel a fost cu Isus. După moartea Acestuia, Isus și-a pierdut credibilitatea pentru cei mai mulți. De ce? Ioan fusese omorât de Irod, pe când Isus de mai marii lui Israel. Și apoi, Israel avea mult mai multe așteptări de la Isus care făcuse atâtea minuni și Se declarase pe Sine ca fiind Mesia, Izbăvitorul promis. Cu toate acestea, Ioan mărturisise pentru Isus, și referința la cuvintele Sale mai avea încă impact asupra auditoriului iudeu. Ioan era reprezentantul Vechiului Testament care se pleacă cu reverență în fața lui Isus, recunoscându-L ca fiind Mesia. În ciuda performanțelor sale, Ioan nu se consideră vrednic nici măcar să-I dezlege încălțămintele din picioare. De ce? Isus era fără păcat, era Fiul lui Dumnezeu care întrupa întreaga frumusețe a Tatălui, era Mielul lui Dumnezeu care avea să moară și pentru păcatele lui Ioan. Ioan propovăduise botezul pocăinței. El insistase pe prima condiție, cea subiectivă, a revărsării harului: pocăința și credința omului. Mai era însă a doua condiție, cea obiectivă, ce viza tocmai satisfacerea dreptății divine. Tocmai această condiție avea să fie împlinită prin lucrarea lui Isus.

c) 13:26-29 Evreii din Ierusalim L-au răstignit pe Isus, împlinind astfel cuvintele proorocilor

La fel ca și Petru, Pavel insistă pe nevinovăția lui Isus și pe faptul că moartea Sa fusese prevestită de prooroci. Nu mai insistăm pe aceste elemnete extrem de importante pentru auditoriul lui Pavel. Ce mă surprinde este că pentru a patra oară ni se prezintă o predică ce subliniază moartea lui Isus după Scripturi, și lipsește de fiecare dată menționarea (de către Luca) explicită a semnificației morții lui Isus. Cele 4 pasaje sunt:

- Fapte 2:23
- Fapte 3:13-18
- Fapte 10:39
- Fapte 13:27-29

De trei ori se precizează: „*ca să se îplinească Scripturile*”, dar niciodată Luca nu așterne pe hârtie: „a fost jertfa de ispășire pentru păcatele noastre”. Oare au omis Pavel și Petru această explicație crucială? Sau poate Luca a fost cel care nu a scos-o în rezumatele sale?

Îmi vine în minte un posibil răspuns și anume: Pavel și Petru au adus această explicație, dar mai târziu. Într-adevăr, în mintea evreilor era o problemă teologică fundamentală: cum adică Mesia să pătimească? În mintea lor era o incompatibilitate indestructibilă între personajul Mesia

și ideea suferinței. Deja lucrurile erau pline de ceață. Dacă Pavel sau Petru ar fi menționat de la început și faptul că Isus a murit pentru păcatele lor, probabil că ceața ar fi sporit și odată cu ea și rezistența și împotrivirea auditoriului. Și atunci se pare că ei abordează următoarea strategie: doresc să clarifice mai întâi problema presupusei incompatibilități între lucrarea lui Mesia și ideea de a pătimi, și de-abia apoi, după ce această problemă a fost elucidată să dezvolte semnificația morții lui Isus. De exemplu, în discursul din Fapte 13, se prea poate ca Pavel să fi explicat rolul ispășitor al morții lui Isus de-abia în punctul predicii sintetizat de vers.38 și vers.39.

Strategia folosită de apostoli ne ajută să înțelegem că deși trebuie să propovăduim toate adevărurile Evangheliei, este foarte importantă ordinea în care rostim aceste adevăruri. Se pare că trebuie să identificăm care sunt adevărurile Evangheliei prost înțelese și care stârnesc cea mai mare împotrivire, apoi să le explicăm și să le aducem argumente în favoarea lor, și de-abia apoi să le completăm cu celelalte adevăruri ale Evangheliei.

d) 13:30-37 Dovezile învierii

Observația făcută în legătură cu modalitatea prezentării morții lui Isus pare a fi valabilă și pentru doctrina învierii. Pavel nu insistă, ca în Romani, pe semnificația teologică a învierii: „*a înviat, pentru că noi am fost socotiți neprihăniți*”, ci în primul rând argumentează că învierea a avut loc cu adevărat, că a fost un eveniment istoric veridic. În ochii Iudeilor, Isus era un înfrânt, care a pierdut bătălia într-un mod rușinos. Ideea învierii Îl reabilita înaintea evreilor. Învierea Îl transforma dintr-un învins într-un minunat Învingător. După ce era adusă și această lumină, Pavel putea reveni la moartea lui Isus cu următoarea întrebare: „Bine, Isus a murit și a înviat după Scripturi? Dar de ce a murit totuși?”

Pavel aduce pentru a susține realitatea învierii argumente asemănătoare cu cele ale lui Petru. Mărturia apostolilor și Psalmul 16 sunt menționate și de Petru. Pavel vorbește însă și de o făgăduință făcută lui Israel și împlinită prin învierea lui Isus. Despre ce făgăduință să fie vorba? Termenul de făgăduință mai apare de două ori în predica lui Pavel, și anume: în vers.23 și vers.34. Se pare că este vorba de făgăduința Domnului că un Fiu al lui David va zidi Numelui Său o casă și va avea un scaun de domnie veșnic (2 Samuel 7:12-16), va aduce dreptatea și pacea pe pământ (Isaia 9:7, 11:4,9), va restaura întraga creație (Isaia 11:6-8), inclusiv pe Israel (Isaia 55:3-5).

Într-adevăr, Dumnezeu a promis că va ridica acest Mare Izbăvitor din sămânța lui David. Învierea lui Isus marchează tocmai acest moment al ridicării Lui la rangul de Mare Izbăvitor al lui Israel și al întregii creații, după cum spunea și Petru: „*Pe acest Isus, Dumnezeu L-a înălțat cu puterea Lui, și L-a făcut Domn și Mântuitor, ca să dea lui Israel pocăința și iertarea păcatelor.*” De-abia după înviere, Isus a primit pe deplin funcția și statutul de Mare Izbăvitor al lui Israel și al întregii creații. Nu vom mai insista pe legământul davidic la care face aluzie citatul din Isaia 55:3 și nici pe Psalmul 2, deoarece am comentat deja acest lucru când am studiat cap.2 și 4. Vom reveni în schimb la vers.33 și ne vom întreba: de ce momentul învierii marchează ridicarea lui Isus ca Mântuitor și, deci, împlinirea făgăduinței făcute lui David și poporului său? Cred că răspunsul la această întrebare îl vom descoperi în următorul punct al predicii.

e) 13:38-39 Iertarea păcatelor în Isus Hristos

Din perspectiva noutății, acesta pare a fi elementul de noutate adus de predica lui Pavel. Într-adevăr, Petru a vorbit și el despre Ioan Botezătorul, despre moartea lui Isus prevestită mai dinainte, despre argumentele clasice ale învierii, despre judecata ce planează asupra lui Israel, chiar și despre faptul că prin Numele lui Isus se aduce iertarea păcatelor. Dar nicăieri în predicile lui Petru nu găsim cu claritate proclamat următorul adevăr: „*oricine crede este iertat prin El de toate lucrurile de care n-ai putut fi iertați prin Legea lui Moise.*” Este o afirmație șoc, care însă răspunde la toate întrebările ce s-au desprins din discursul lui Pavel și anume:

- Pe ce bază obiectivă un Dumnezeu Sfânt și Drept Și-a putut manifesta bunătatea față de răzvrătitul și încăpățânatul Israel?
- De ce a trebuit totuși să pătimească Mesia?
- De ce momentul învierii, și nu altul, a marcat ridicarea lui Isus Hristos ca Mântuitor?

Versetul 38 este un verset important și vom zăbovi mai multă vreme asupra lui și din pricină că ne deschide o poartă pentru clarificarea unor termeni frecvent folosiți în Noul Testament (Lege, iertare) și care nu au tot timpul aceeași semnificație. Semnificația acestor termeni poate diferi în funcție de context, și înțelegerea lor corectă este vitală pentru a îndepărta anumite confuzii teologice foarte răspândite în lumea evanghelică.

Termenul „Lege”

În principiu, prin termenul „Lege” se poate înțelege suma poruncilor date de Dumnezeu și care se găsesc în Pentateuhul lui Moise. Însă, în funcție de contextul în care este folosit acest termen apar atât nuanțe diferite ale înțelesului, cât și nuanțe diferite în ce privește rolul Legii. Sunt trei contexte distincte:

- a) Legea, înainte de intrarea în relație cu Dumnezeu
- b) Legea, după intrarea în relație cu Dumnezeu
- c) Legea, înainte de venirea lui Isus Hristos

a) Legea, înainte de intrarea în relația cu Dumnezeu

Legea, înainte de intrarea în relație cu Dumnezeu, se prezintă sub forma unui set de informații care ne arată standardele înalte ale sfințeniei lui Dumnezeu. Cunoașterea și însușirea acestor informații nu pot nici rezolva problema păcatelor deja înfăptuite și nu pot nici să ne ajute să ne schimbăm în bine, să împlinim poruncile Legii. De ce? Păcatele trecute pot fi soluționate doar dacă noi murim sau altcineva moare în locul nostru. Chiar dacă am putea împlini Legea doar în urma cunoașterii ei, acest lucru tot nu ar soluționa călcările de Lege din trecut care cer pedepsirea noastră veșnică prin despărțirea de Dumnezeu. Apoi, dacă nu avem păcatele iertate, suntem deja morți din punct de vedere spiritual, despărțiți de Dumnezeu. În această stare, nu putem face binele. Suntem sub robia firii pământești și a celui rău. Doar Dumnezeu este Sursa Binelui. Pentru a putea face binele, ar trebui îndepărtat zidul de despărțire dintre noi și El, pentru

a primi ajutor de la El prin Duhul Sfânt. Deci, cunoașterea Legii nu aduce nici iertare, nici schimbarea noastră. Ba mai mult: problema noastră nu este cu cel rău, ci cu Legea lui Dumnezeu, și de fapt cu Dumnezeu care a dat această Lege. Legea este cea care ne condamnă la moarte, la despărțire de Dumnezeu. Legea, prin condamnarea ei, ne ține închiși în robia păcatului.

Dar cunoașterea Legii are totuși o funcție pozitivă. Legea te dovedește vinovat față de tine și îți demonstrează și starea de neputință. Oamenii nu se întorc la Dumnezeu pentru că iubesc păcatul. Dar alături de acest aspect, ei nu se pocăiesc pentru că nu consideră că au nevoie de pocăință. Unii se încred în neprihănirea lor. Ei cred că pot face binele prin ei înșiși și că nu sunt așa de vinovați înaintea lui Dumnezeu. Și aici intervine rolul Legii de a ne dovedi vinovăția. Standardele înalte ale Legii ne dovedesc atât vinovăția noastră imensă înaintea Domnului, cât și neputința noastră de a ne rezolva vinovăția și de a ne schimba. Legea are acest rol de a ne duce într-o situație de disperare. Tocmai această groapă a disperării zdrobește imaginea bună despre noi și încrederea noastră în noi înșine, și astfel ne face posibilă nașterea credinței în Dumnezeu: „Doamne, doar Tu îmi poți rezolva păcatele, și doar Tu mă poți schimba!”. Astfel, Legea devine un îndrumător spre credința mântuitoare.

În concluzie, Legea (ca set de informații despre poruncile lui Dumnezeu) nu poate da neprihănire, ci aduce condamnarea și pedeapsa. În același timp, ne conștientizează de realitatea gropii noastre și astfel ne conduce la neprihănirea care se capătă prin credință.

„Atunci oare Legea este împotriva făgăduințelor lui Dumnezeu? Nicidecum! Dacă s-ar fi dat o Lege care să poată da viața, într-adevăr, neprihănirea ar veni din Lege. Dar Scriptura a închis totul sub păcat, pentru ca făgăduința să fie dată celor ce cred, prin credința în Isus Hristos. Înainte de venirea credinței, noi eram sub paza Legii, închiși pentru credința care trebuia să fie descoperită. Astfel, Legea ne-a fost un îndrumător spre Hristos, ca să fim socotiți neprihăniți prin credință. După ce a venit credința, nu mai suntem sub îndrumătorul acesta. Căci toți suntem fii ai lui Dumnezeu prin credința în Isus Hristos.”

(Galateni

3:21-26)

Pavel vorbește aici din perspectiva unui contemporan al Noului Legământ și de aceea insistă pe credința în Isus Hristos. Dar ce este extrem de important să înțelegem este că funcția Legii de a conduce la îndreptățirea prin credință era valabilă și în Vechiul Testament. Avraam a fost îndreptățit de Dumnezeu prin credință, dar condamnarea Legii l-a convins că încrederea în Dumnezeu poate fi singura lui șansă pentru mântuire. De aceea, expresia: „înainte de venirea credinței” din vers.13 nu cred că înseamnă înainte de Noul Legământ (căci credința mântuitoare era și în Vechiul Testament), ci mai degrabă înainte de venirea credinței în viața noastră, fie că suntem în Vechiul Testament, fie că suntem în Noul Testament.

Aceasta este o eroare fundamentală în lumea evanghelică. Aceste texte despre Lege care condamnă și nu poate fi împlinită sunt asociate cu perioada Vechiului Legământ, și nu cu perioada de dinainte de a intra în relație cu Dumnezeu, fie în timpul Vechiului Legământ, fie în timpul Noului Legământ.

Mântuirea este doar prin credința din Vechiul Legământ, și rolul Legii de a ne conduce la credință este valabil de atunci. Este de ajuns să citim Psalmul 51 și Psalmul 32 și să vedem cum Legea l-a adus pe David la pocăință și la credința îndreptățitoare.

Pavel în Romani 3:13-20 vorbește foarte clar despre acest rol general al Legii valabil indiferent de tipul Legământului (Nou sau Vechi):

„Știm însă că tot ce spunea Legea, spune celor ce sunt sub Lege pentru ca orice gură să fie astupată și toată lumea să fie găsită vinovată înaintea lui Dumnezeu. Căci nimeni nu va fi socotit neprihănit înaintea Lui prin faptele Legii, deoarece prin Lege vine cunoștința deplină a păcatului.” Și aici trebuie să fim extrem de atenți la 2 expresii: „faptele Legii” și „sub Lege”.

Expresia „faptele Legii” are în vedere faptele pe care le face omul înainte de intrarea în relație cu Dumnezeu. Este vorba de „haina mânjită” ce izvorăște din cunoașterea Legii în lipsa puterii de a împlini Legea.

Expresia „sub Lege” ridică următoarea problemă: poate avea două înțelesuri: fie să însemne „sub condamnarea Legii”, fie să însemne „sub Vechiul Legământ”, ceea ce nu este unul și același lucru! Vom mai reveni asupra acestui subiect. Deocamdată, precizez că, în lumina celor spuse până acum, expresia „sub Lege” poate însemna „sub condamnarea Legii” (fie că suntem în Vechiul sau în Noul Legământ) și nu neapărat „sub autoritatea Vechiului Legământ.”

b) Legea, după intrarea în relația cu Dumnezeu

După ce prin credință, am fost iertați și îndreptățiți înaintea lui Dumnezeu, intrăm în relație cu El. Zidul de despărțire este îndepărtat, acum avem părtășie cu El, El locuiește în noi prin Duhul Sfânt. Dumnezeu rămâne Sfânt și ne cere să păzim poruncile Lui, dar bazându-ne nu pe noi înșine ci pe puterea pe care ne-o dă El. Astfel, faptele bune pe care le facem sunt făcute prin Dumnezeu și sunt un rod al credinței. Puterea lui Dumnezeu din noi este mai mare decât cea a firii pământești. Astfel, prin credință și prin harul Său, putem să împlinim Legea. Legea nu ne mai condamnă acum. Cunoașterea ei este extrem de importantă, pentru că ea ne descoperă voia lui Dumnezeu pe care o putem împlini prin credință. Astfel, acum Legea are funcția de a ne direcționa credința spre faptele bune așteptate de Dumnezeu.

Dacă păcătuiesc, Legea mă condamnă din nou, și are exact aceeași funcție, de a mă aduce la pocăință și de a mă conduce spre iertarea căpătată prin credință. Este adevărat că acum statutul meu este altul, căci sunt copilul lui Dumnezeu, dar funcția Legii de a mă călăuzi la pocăință (față de acel păcat anume) rămâne neschimbată.

Iarăși subliniez: funcția Legii de a călăuzi credința celui ce se bucură deja de o relație personală cu Dumnezeu este valabilă și în Vechiul și în Noul Legământ. Am demonstrat deja în cap.1, că Legea se putea împlini și în Vechiul Legământ prin credință, prin Duhul Sfânt. Și în acest context, după nașterea din nou, Legea are această funcție: de a călăuzi credința spre faptele concrete așteptate de Domnul.

Iată ce spun psalmiștii:

- „învățăturile Tale sunt desfătarea mea și sfătuitoarii mei” (Ps.119:24)
- „învață-mă, Doamne, calea orânduiriilor Tale ca s-o țin până la sfârșit” (Ps.119:33)
- „Legea Domnului este desăvârșită și înviorează sufletul; mărturia Domnului este adevărată și dă înțelepciune celui neștiutor. Orânduielele Domnului sunt fără prihană și veselesc inima, poruncile Domnului sunt curate și luminează ochii.” (Ps.19:7-8)

Diferența care apare între Noul Legământ și Vechiul Legământ este sub raportul conținutului poruncilor. Nu toate poruncile din Vechiul Legământ sunt reînnoite și valabile și în Noul Legământ. De regulă, aspectele morale sunt conservate, iar cele ceremoniale desființate. Și astfel ne apropiem de al treilea sens al termenului Lege.

c) Legea, înainte de venirea lui Isus Hristos

Atenție! Nu este vorba despre venirea lui Isus Hristos în viața mea, ci despre venirea lui Isus Hristos în istorie. Epistola către Evrei ne ajută să înțelegem această nouă nuanță a termenului Lege. Textul de bază ar fi cel din Evrei 7:11-12:

„Dacă dar, desăvârșirea ar fi fost cu puțință prin preoția Leviților – căci sub preoția aceasta a primit poporul Legea – ce nevoie mai era să ridice un alt preot <<după rânduiala lui Melhisedec>> și nu după rânduiala lui Aaron? Pentru că odată schimbată preoția, trebuia numaidecât să aibă loc și o schimbare a Legii.”

Autorul vorbește despre o Lege dată sub preoția Leviților, dar Legea din Exod 20-23 a fost dată înainte de punerea de o parte a lui Levi. În schimb legile apropierei de Dumnezeu care locuia în Cortul Întâlnirii, au fost date după ce Aaron și fiii lui au fost unși ca proți și după ce Levi a fost pus de o parte pentru Domnul. Deci, autorul epistolei are în vedere Legea leviticală, Legea apropierei de Dumnezeu de la Cort. Această Lege a fost dată pentru ca evreul să poată fi iertat și să se poată apropia prin curățire, jertfe și preoți de Dumnezeu. Și deși evreul pleca iertat de la Cort, el era iertat doar pe cauțiune. Păcatul său nu fusese încă soluționat înaintea lui Dumnezeu. Dumnezeu oferea iertarea și își asuma responsabilitatea că va soluționa El păcatul evreului.

Soluționarea deplină a păcatului a fost posibilă doar prin moartea și învierea lui Hristos. Legea leviticală nu putea satisface dreptatea divină ce cerea pedepsirea eternă a păcatului, însă jertfa lui Hristos a satisfăcut-o pe deplin. Epistola către Evrei folosește foarte des termenul de „desăvârșire”. În cele mai multe contexte desăvârșirea semnifică tocmai soluționarea deplină a păcatului înaintea lui Dumnezeu. De aceea, Legea leviticală nu a făcut și nu a putut face nimic desăvârșit. (vezi Evrei 7:19, 10:1) Legea leviticală era în schimb o umbră a lucrării lui Hristos ce va aduce desăvârșirea. Curățirile, sărbătorile, jertfele și preoții arătau spre necesitatea lucrării ispășitoare a lui Hristos.

După ce a venit Hristos, Legea leviticală a fost desființată: nu mai avem nevoie de preoți, jertfe, curățiri, sărbători. Hristos a venit și ne-a deschis drumul spre Sfânta Sfintelor.

Din această perspectivă, termenul „*sub Lege*” poate însemna „sub autoritatea Vechiului Legământ”. Iată de exemplu în Galateni 4:4 ni se spune că Fiul S-a născut „*sub Lege*”. În mod cert, Pavel nu vrea să spună că Fiul S-a născut sub condamnarea Legii, ci sub autoritatea Vechiului Legământ. Isus Însuși a mărturisit despre Templul de la Ierusalim că este Casa Tatălui Său, dovedind că a acceptat autoritatea Vechiului Legământ asupra vieții Sale.

În concluzie, mare atenție la înțelesurile termenului Lege, și mai ales la cele ale expresiei „*sub Lege*”. Înțelegerea acestor termeni ne influențează foarte mult teologia și apoi foarte mult și preoția.

Să revenim la predica lui Pavel. În ce sens Legea lui Moise nu a putut aduce iertarea de păcate? Sunt două posibilități: fie sensul a), fie sensul c). Astfel, Pavel poate să se refere fie la faptul că strădania omului de a împlini Legea prin el însuși nu poate aduce neprihănirea, fie la faptul că Legea leviticală a adus doar o iertare pe cauțiune, dar nu a soluționat problema păcatului înaintea lui Dumnezeu. Ambele interpretări sunt adevărate și pertinente. Ținând însă cont de contextul mai larg al predicii lui Petru înclin spre varianta c). Într-adevăr, varianta a) nu răspunde la întrebările fundamentale ce se desprind din discursul lui Pavel, și anume:

- Pe ce bază obiectivă a putut un Dumnezeu Sfânt și Drept să-Și reverse bunătatea peste răzvrătitul Israel?
- De ce a trebuit totuși să pătimească Isus?
- De ce tocmai momentul învierii marchează ridicarea lui Isus ca Mântuitor?

Varianta c) răspunde mulțumitor la toate aceste întrebări. Legea leviticală nu soluționa păcatul înaintea lui Dumnezeu. De aceea a trebuit să moară Hristos. El a murit și pentru păcatele trecute, și pentru cele prezente și pentru cele viitoare. El putea fi un Restaurator al creației doar după ce rezolva problema fundamentală a creației: păcatul. Moartea Sa a fost o necesitate indispensabilă mântuirii noastre!

f) 13:40-41 Avertisment

Mesajul lui Pavel chema la o decizie, chema la schimbare. Auditoriul nu putea rămâne neutru. Avertismentul final întărește acest lucru. Ignorarea sau respingerea lui Isus avea să aducă judecata lui Dumnezeu. Pavel citează din Habacuc, iar citatul nu este ales la întâmplare. Habacuc își varsă inima înaintea Domnului și-și mărturisește nedumerirea: de ce Dumnezeu tolerează nedreptatea care se face în Israel. Domnul îi răspunde că El nu tolerează fărădelegea lui Israel și că o va pedepsi. Pedepsa finală avea să vină însă mai târziu. Până atunci „*cel neprihănit va trăi prin credință*”. (Habacuc 2:4). Acest verset este citat în texte doctrinare fundamentale din Noul Testament. Credința este definită de cartea Habacuc ca o încredere în lucrurile nevăzute, ca o încredere în lucrurile viitoare făgăduite de Dumnezeu. Se evidențiază astfel faptul că aspectul viitor al credinței este un aspect fundamental. Profetul, pentru a-L putea iubi pe Dumnezeu și cinsti ca Dumnezeu Drept și Credincios, trebuia să creadă că Domnul îl va pedepsi pe Israel pentru fărădelegea lui. Trebuia deci să creadă în judecata viitoare făgăduită de Domnul: „*Aruncați-vă ochii printre neamuri și priviți, uimiți-vă și îngroziți-vă! Căci în zilele voastre voi face o lucrare pe care n-ați crede-o dacă v-ar povesti-o cineva! Iată voi ridica pe Haldei, popor turbat și iute, care străbate întinderi mari de țări ca să pună mâna pe locuințe ce nu sunt ale lui!*”. Profetia este greu de crezut pentru că în perioada lui Habacuc (se pare că) Asiria era puterea dominantă a bazinului mediteranean. Dar Domnul prevestește că Babilonul va deveni o mare putere și că va pedepsi nenumărate popoare, printre care și pe Israel.

Avertismentul lui Pavel este clar: dacă-L respingeți pe Isus veți fi loviți de pedeapsa Domnului, la fel cum a fost lovit Israel prin robia babiloniană în urma necredinței sale. Analogia dintre pedeapsa din anul 586 și potențiala pedeapsă din sec.I nu este întâmplătoare. Când am studiat cărțile profetice am observat că:

1. pedepsirea și împietrirea lui Israel din 586 î.H. este o paradigmă pentru pedepsirea și împietrirea lui Israel din sec.I
2. întoarcerea lui Israel din robia babiloniană reprezintă o paradigmă pentru întoarcerea lui Israel din robia spirituală cauzată de respingerea lui Mesia (vezi Romani 11)

Astfel deci, analogia nu este întâmplătoare. Pedepsirea lui Israel prin robia babiloniană prevestea pedepsirea aceluiași Israel în caz că acesta Îl va respinge pe Mesia. De fapt, după cum vom vedea, textele din vechime au prevestit atât faptul că Israel Îl va respinge pe Mesia, cât și faptul că acesta va fi pedepsit și împietrit pentru aceasta.

iii) 13:42-52 Împotrivirea Iudeilor din Antiohia Pisidiei

Acest pasaj ilustrează pe de o parte că Neamurile au fost mai receptive la Evanghelie decât Iudeii, iar pe de altă parte faptul că Iudeii au devenit un obstacol pentru răspândirea Cuvântului lui Dumnezeu. Într-adevăr, „Neamurile i-au rugat să le vorbească și în Sabatul viitor despre aceleași lucruri”. În Sabatul viitor „Neamurile se bucurau... și preamăreau Cuvântul Domnului” spre deosebire de majoritatea Iudeilor care s-au umplut de pizmă, i-au batjocorit și prigunit pe cei doi misionari. Pavel și Barnaba nu se însăpământă de această situație. Ei sunt conștienți de mandatul lor și convingerile lor sunt întemeiate pe o bază vechi-testamentală solidă.

Într-adevăr, Cuvântul lui Dumnezeu trebuia vestit mai întâi Iudeilor. Am explicat acest lucru când am studiat cap.1. Israel era depozitarul Legii și al Templului, poporul istoric prin care s-a pregătit și venirea lui Mesia și din care S-a născut Mesia. În urma acestei slujbe istorice ei aveau să aibă primii harul de a auzi Evanghelia lui Mesia. Era și o mișcare strategică. Evreii care se întorceau la Isus Hristos, erau plini de Scripturile Vechiului Testament și puteau grăbi procesul dezvoltării Bisericii locale. În ciuda poziției sale privilegiate, poporul iudeu respinge mesajul celor doi misionari. Aceștia nu se îngrijorează în fața reacției lor de ostilitate, tocmai pentru că înțeleseseră profețiile din vechime. Isaia 49 reprezintă un text profetic unitar.

a) 49:1-6 Mesia, Mântuitorul Iudeilor și al Neamurilor

Este un discurs al lui Mesia Însuși. Din primul verset, observăm că cel puțin prima parte a discursului se adresează Neamurilor: „*Ascultați-Mă, ostroave! Luați aminte, popoare îndepărtate! Domnul M-a chemat din sânul mamei și M-a numit de la ieșirea din pântecele mamei.*” Mesia le explică Neamurilor că El are o slujbă specială pe care a primit-o de la Domnul. Dar această slujbă a implicat o suferință cumplită care a adus epuizarea, disperarea și deznădejdea în sufletul Lui: „*Și Eu Mă gândeam: <<Degeaba am muncit, în zadar și fără folos Mi-am istovit puterea>>*”. Într-adevăr, suferința Sa, povara păcatelor întregii lumi a fost așa de mare încât Isus Hristos la sfârșitul lucrării sale pe cruce era încercat de îndoială și deznădejde: „*Am suferit prea mult... Oare de am suferit așa de mult? Oare nu cumva a fost în zadar? Oare a meritat?*”. Sunt gânduri care Îi trec prin minte, dar El Se încrede în Domnul care L-a chemat în această lucrare a suferinței: „*Dar dreptul Meu este la Domnul, și răsplata Mea la Dumnezeuul Meu.*” Și Domnul pentru a-L mângâia, pentru a-I înviora sufletul, pentru a-L convinge pe Mesia că a meritat să accepte drumul durerii, Îi pironeste privirea spre RODUL suferințelor Sale: „*Și acum, Domnul vorbește, El, care M-a întocmit din pântecele mamei ca să fiu Robul Lui, ca să aduc înapoi la El pe Iacov, și pe Israel, care este încă împrăștiat: căci Eu sunt prețuit înaintea Domnului și Dumnezeuul Meu este tăria Mea. El zice: <<Este prea puțin lucru să fiu Robul Meu ca să ridici semințiile lui Iacov și să aduci înapoi rămășițele lui Israel. De aceea, Te pun să fii Lumina Neamurilor, ca să duci mântuirea până la marginile pământului.>>*”.

Mesia murise nu doar pentru păcatele poporului evreu, ci pentru păcatele întregii lumi. De aceea, rodul jervei sale îl reprezenta atât mântuirea lui Israel, cât și mântuirea Neamurilor. Bucuria infinită a Tatălui pentru mântuirea a zeci de milioane de suflete dintre Iudei și Neamuri avea să fie răsplata Fiului pentru sacrificiul Lui, o răsplată eternă ce-L va încredința pe Acesta că a meritat să bea paharul ce-I fusese pus în față.

Deși Domnul L-a pus pe Mesia Izbăvitorul întregii lumi, observăm că mai întâi a fost proiectat ca Izbăvitor al lui Israel: „*M-a întocmit din pântecele mamei ca să fiu Robul Lui, ca să aduc înapoi la El pe Iacov.*” Aceasta a fost prima slujbă a lui Mesia. Mântuirea Neamurilor reprezintă o a doua sferă de responsabilitate. Cu toate acestea, discursul profetic din Isaia 49 urmează o linie neașteptată.

b) 49:7-26 Izbăvirea finală a lui Israel este precedată de receptivitatea Neamurilor față de Evanghelie

„*Așa vorbește Domnul, Răscumpărătorul, Sfântul lui Israel, către Cel disprețuit și urât de popor, către Robul celor puternici: <<Împărații vor vedea lucrul acesta și se vor scula și voievozii se vor arunca la pământ și se vor închina din pricina Domnului care este credincios, din pricina Sfântului lui Israel, care Te-a ales.>>*”. Mesia este Cel disprețuit și urât de popor, de poporul Iudeu. În schimb, mulți dintre Neamuri se vor închina înaintea Lui. Se profetește astfel că Israel, ca națiune, va disprețui mântuirea lui Mesia, pe când Neamurile vor fi mai receptive.

Iar pasajul continuă: „*Așa vorbește mai departe Domnul...*”. Isaia 49:8-26 ne descrie izbăvirea finală a lui Israel. Dar aceasta va avea loc după vers. 7. Mai întâi va fi o perioadă în care Neamurile vor fi mai receptive la mesajul Evangheliei și de-abia apoi va urma mântuirea lui Israel ca națiune.

Cunoscând aceste profeții, cei doi misionari nu se tulbură ci răspund iudeilor cu îndrăzneală: „*Cuvântul lui Dumnezeu trebuia mai întâi vestit vouă; dar fiindcă voi nu-l primiți și singuri vă judecați nevrednici de viața veșnică, iată că ne întoarcem spre Neamuri.*”

Este interesant faptul că în acest pasaj se repetă de două ori expresia „viața veșnică”. Atitudinea față de Isus nu afecta doar destinul pământesc ci și destinul etern. Miza era cât se poate de importantă. Iudeii se îndepărtează de viața veșnică, iar Neamurile se apropie de ea. De ce? Doar Iudeii erau mai privilegiați prin istoria lor și prin cunoașterea Sfintelor Scripturi. Răspunsul pare să-l găsim în vers. 48: „*Și toți cei ce erau rânduiți să capete viața veșnică au crezut.*” La prima vedere se pare că Domnul a rânduit pe Neamuri la mântuire și pe Israel la pierzare. Versetul 48 deschide o veche dispută teologică: predestinare sau preștiință a lui Dumnezeu? Pasajul nu clarifică dacă este vorba de predestinare la mântuire sau dacă este vorba că Domnul îi cunoștea mai dinainte pe cei ce vor fi receptivi harului Său. Această dispută deci nu se poate soluționa prin acest pasaj, și de aceea nu vom insista pe acest aspect.

Personal cred că Dumnezeu nu predestinează la întâmplare și părtinitor, ci în baza preștiinței Sale și a disponibilității omului (cunoscută de Dumnezeu din veșnicie). Argumentele pentru această poziție le-am dezvoltat când am studiat 1 Petru cap.1. Cred că vers. 48 vorbește despre preștiința lui Dumnezeu. Acest lucru este în armonie cu sensul citatului din Isaia 49, și anume: Domnul a putut rândui pe unii la viața veșnică și pe alții la moarte veșnică tocmai pentru că a știut mai dinainte cine va fi disponibil chemării Sale. Versetul 48 deschide poarta unor întrebări grele.

Domnul știe mai dinainte cine va răspunde chemării Sale. El a știut că generația răscumpărată din Egipt Îl va respinge, după cum a știut că generația următoare Îl va sluji cu toată inima. Dumnezeu știe care suflet va răspunde chemării Sale și tot El, nu trimite la întâmplare sufletele în istorie. Știm că generația din timpul lui Isus L-a respins pe Isus, și știm că generația de evrei de la sfârșitul istoriei Îl va recunoaște pe Isus. Oare Domnul nu ar fi putut trimite în sec.I în poporul evreu suflete care să fie disponibile chemării Sale? Teoretic ar fi putut. De ce nu a făcut-o? De ce a programat ca generația lui Isus să fie formată din suflete răzvrătite despre care

știa mai dinainte că-L vor urî pe Isus? La aceste întrebări vom reveni probabil mai târziu. Amintim totuși în treacăt răspunsul surprinzător al lui Pavel din Romani: „*S-au poticnit ei ca să cadă? Nicidecum! Ci, prin alunecarea lor, s-a făcut cu putință mântuirea Neamurilor ca să facă pe Israel gelos...*” (Romani 11:11). Este un pasaj foarte greu, dar „*slava lui Dumnezeu stă în ascunderea lucrurilor, iar slava împăraților în cercetarea lor.*”

iv) 14:1-7 Împotrivirea Iudeilor din Iconia

Acest pasaj îmi întărește convingerea că o temă cheie a acestei secțiuni este împotrivirea Iudeilor față de Evanghelie, împotrivire ce devine un obstacol în evanghelizarea Neamurilor. Într-adevăr, noutatea acestei secțiuni nu este aceea că Iudeii s-au împotrivit Evangheliei, ci faptul că ei au devenit un obstacol în evanghelizarea și mântuirea Neamurilor. În Iconia, nu cei dintre Greci care n-au crezut au întărit norodul la ură, ci iudeii care n-au crezut au răzvrătit sufletele Neamurilor împotriva fraților. În Iconia se împlinesc cu claritate cuvintele Mântuitorului din Matei 10:34-36: „*Să nu credeți că am venit să aduc pacea pe pământ; n-am venit să aduc pacea, ci sabie. Căci am venit să despart pe fiu de tatăl său, pe fiică de mamă-sa și pe noră de soacră-sa. Și omul va avea de vrăjmași chiar pe cei din casa lui.*”

Evanghelia a adus dezbinare în cetatea Iconiei. Dar în ciuda împotrivirilor și amenințărilor, cei doi misionari au continuat să propovăduiască cu îndrăzneală Cuvântul. În pasajul de mai sus, am observat că o resursă puternică pentru ei era reprezentată de Scriptura Vechiului Testament. Pasajul de față aduce în lumină o altă resursă prin care Domnul Își întărea cei doi misionari: „*Domnul ... adeverea Cuvântul privitor la harul Său, și îngăduia să se facă semne și minuni prin mâinile lor.*”

Expresia „harul Său” îmi atrage atenția. Predica lui Pavel a înălțat harul mântuirii, în 11:43 Pavel și Barnaba îi îndemneau pe cei credincioși să stăruiască în harul lui Dumnezeu, și acum Domnul adeverea prin semne și minuni Cuvântul privitor la harul Său. Luca subliniază astfel că harul este un element definitoriu și fundamental pentru Evanghelie. Dacă acest element este alterat, atunci Evanghelia nu mai rămâne Evanghelie, întreg mesajul este compromis. Harul reprezintă esența Evangheliei, însăși inima acesteia. O Evanghelie care nu mai înalță harul lui Dumnezeu încetează să rămână Evanghelie. Într-adevăr, relatarea misiunii celor doi pare să fie penetrată de două teme:

1. împotrivirea Iudeilor ce devine un obstacol pentru evanghelizarea Neamurilor
2. definirea, punctarea unor elemente esențiale din Evanghelia propovăduită de Pavel

Și toate aceste elemente esențiale gravitează în jurul harului lui Dumnezeu. Iată până acum adevărurile despre harul lui Dumnezeu:

- ❖ harul era prezent și în Vechiul Testament
- ❖ harul mântuirii are la bază moartea și învierea lui Mesia
- ❖ harul aduce darul nemeritat al iertării
- ❖ în fața ofertei harului nu poți rămâne neutru
- ❖ harul aduce în baza credinței omului viața veșnică

Următorul pasaj va zugrăvi o altă caracteristică esențială a harului și anume ne va vorbi despre harul care transformă viața omului și cheamă la schimbare.

v) 14:8-18 *Vindecarea ologului din Listra*

Și Iudeii făcuseră un anumit număr de prozeliți înainte de venirea celor doi misionari. Dar cei doi aveau mereu un impact mai mare asupra Neamurilor, fapt ce stârnea gelozia Iudeilor. De ce Pavel și Barnaba aveau un asemenea mare impact? Din cele prezentate până acum de Luca am putea emite ipoteza că impactul se datora proclamării unui mesaj foarte atractiv și confortabil pentru auditoriu. Ei propovăduiau mântuirea prin har. Cine nu voia să primească gratis, fără plată, fără nici un efort iertarea de păcate și viața veșnică? Acest mesaj era mai atractiv decât cerințele Iudeilor de a respecta legea lui Moise. Pasajul cu vindecarea ologului din Listra vine tocmai pentru a elimina o astfel de ipoteză. Este adevărat, Pavel și Barnaba propovăduiau harul lui Dumnezeu, dar un har care transformă și cheamă la o schimbare morală.

Pavel și Barnaba sunt adulați și idolatrizați de mulțime în urma vindecării ologului din naștere. Nu este chiar ușor să vezi o mulțime glorificându-te ca zeu. Dar Pavel și Barnaba nu știau doar că orice este înălțat între oameni este o urâciune înaintea lui Dumnezeu, dar știau și faptul că o asemenea faptă era incompatibilă cu Evanghelia, era o piedică pentru primirea și păstrarea harului mântuirii. Pavel și Barnaba erau fideli mesajului adevărului și proclamau nu doar intrarea pe poartă ci și necesitatea umblării pe cale. Ei nu predicau doar despre doctrina iertării, ci și despre doctrina sfințirii: *„și noi vă aducem o veste bună ca să vă întoarceți de la aceste lucruri deșarte la Dumnezeul cel viu, care a făcut cerul, pământul și marea și tot ce este în ele.”*

Scopul iertării păcatelor era tocmai refacerea relației cu Dumnezeu. Viața veșnică nu înseamnă altceva decât relația cu Dumnezeu cel viu. Judecata nu are altă semnificație decât rămânerea în afara relației cu Dumnezeu. Credința mântuitoare se definește printr-o încredere deplină în Dumnezeu cel Adevărat.

În cele din urmă aceasta este vestea bună: că îți poți reface relația cu Dumnezeu Creator. Această relație se definește prin încredere deplină în Domnul, prin dragoste totală, prin ascultare necondiționată de toate poruncile Sale date spre binele omului. Harul mântuirii nu aduce doar iertarea, ci și părtașia cu Dumnezeu. Această părtașie te eliberează de sub robia idolatriei și păcatului și te transformă după chipul și asemănarea lui Dumnezeu.

Pavel și Barnaba nu au propovăduit un har „ieftin”, ci un har ce are la bază moartea și învierea lui Isus Hristos și care transformă și cheamă mereu la schimbare. Dar nu schimbarea precede și condiționează iertarea, ci invers. Iertarea prin har face posibilă schimbarea prin același har minunat!

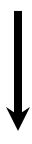
În mesajul din Antiohia Pisidiei, doctrina harului este argumentată prin Scripturile Vechiului Testament. De această dată, realitatea harului este susținută prin intermediul unui alt tip de argument: *„măcar că, drept vorbind, nu s-a lăsat fără mărturie, întrucât v-a făcut bine, v-a trimis ploi din cer și timpuri roditoare, v-a dat hrană din belșug și v-a umplut inimile de bucurie.”* Mărturia creației nu revelează doar trăsăturile non-morale ale lui Dumnezeu: atotputernicia, nemărginirea, înțelepciunea. Creația vorbește și despre dragostea Creatorului față de făpturile Sale. Ba mai mult, creația pune în lumină îndurarea lui Dumnezeu și bunătatea Sa necondiționată. Într-adevăr, deși Neamurile L-au necinstit și s-au închinat unor idoli neînsuflețiți, Domnul a continuat să le facă bine, să le dea ploi din cer și să le umple inimile de bucurie.

Și în viața necredinciosului sunt momente de reușită și bucurie. Acestea vin tot de la Dumnezeu. Ele reprezintă manifestarea harului general al lui Dumnezeu. Însă de foarte multe ori cel necredincios interpretează eronat binecuvântările nemeritate ale Domnului. În loc să vadă în ele îndurarea lui Dumnezeu care îndeamnă la pocăință el le ia drept argument că starea sa spirituală este bună: „sunt bine, de vreme ce sunt binecuvântat.”

Harul lui Dumnezeu este revelat nu numai în Scripturile Vechiului Testament, ci și în creație. Acest har cheamă la o relație autentică cu Dumnezeu cel viu, cheamă la transformare și schimbare.

vi) 14:19-28 *Încurajarea Bisericilor și sfârșitul lucrării*

Călătoria misionară a celor doi este prezentată de Luca sub forma unei expoziții de 6 tablouri. Aceste tablouri sunt penetrate de aceleași două teme: tema împotrivirii iudeilor și o temă doctrinară a mântuirii prin har, prin credință. Tema împotrivirii Iudeilor se repetă ca un leitmotiv, dar cunoaște și ea o progresie:

-
- i. împotrivirea verbală a lui Elima (Pafos)
 - ii. expulzarea din teritoriu (Antiohia)
 - iii. planificarea uciderii misionarilor (Iconia)
 - iv. împroșcarea cu pietre a lui Pavel (Listra)

Într-un mod similar, tema doctrinei mântuirii prin har, prin credință nu se dezvoltă în mod stereotip, ci este dezvoltată mereu și în fiecare tablou descoperim o nouă fațetă a acestei doctrine fundamentale.

Acest ultim tablou insistă pe necesitatea păstrării harului prin stăruința în credință, în ciuda multor neazuri. Harul mântuirii este primit doar în urma credinței, și tot la fel este păstrat doar în urma stăruinței în credință. Mântuirea nu înseamnă doar o intrare pe poartă prin har, ci și o umblare pe cale prin același har. În ciuda prigonirilor, Pavel se întoarce în cetățile unde plantase biserici pentru a întări sufletele ucenicilor. El știa că începutul drumului nu înseamnă și sfârșitul lui. El știa că mântuirea este un dar nemeritat primit prin credință, dar mai știa și că această credință trebuie înnoită în fiecare zi prin alegerea noastră de a ne încrede din nou în Domnul. Pavel știa că lipsa acestei înnoiri zilnice va eroda credința, va duce la pierderea ei, la căderea din credință și, în cele din urmă, la căderea din har. Pasajul din 1 Tesaloniceni 3:1-5, ne descoperă care era frământarea apostolului pentru cei de curând născuți din nou: „*De aceea, fiindcă nu mai puteam răbda, am socotit mai bine să fim lăsați singuri în Atena, și v-am trimis pe Timotei, fratele nostru și slujitorul lui Dumnezeu în Evanghelia lui Isus Hristos, ca să vă întărească și să vă îmbărbăteze în credință, pentru ca nimeni dintre voi să nu se clatine în aceste neazuri; căci știți singuri că la aceasta suntem rânduiți. Și când eram la voi, v-am spus mai dinainte că vom avea să suferim neazuri, ceea ce s-a și întâmplat, cum bine știți. Astfel, în nerăbdarea mea, am trimis să-mi aducă știri despre credința voastră, de teamă ca nu cumva să vă fi ispitit Ispititorul și osteneala noastră să fi fost degeaba. ... Zi și noapte Îl rugăm nespun să vă putem vedea fața și să putem împlini ce mai lipsește credinței voastre.*”

Pavel știe de vulnerabilitatea credinței. Tocmai de aceea este atât de preocupat de păzirea, întărirea și creșterea ei. Tocmai de aceea s-a întors în toate cetățile unde fusese prigonit pentru a-i îndemna pe ucenici să stăruie în credință și pentru a-i înștiința că în Împărăția lui Dumnezeu se intră prin multe neazuri.

Însăși viața celor doi era o viață plină de necazuri. Aceste necazuri însemnau noi provocări pentru credința lor. În mijlocul suferinței credința este testată și trebuie să alegem din nou și din nou să ne încredem în Dumnezeu. Cei doi misionari au biruit necazurile și și-au sfârșit lucrarea. Dar de fapt Dumnezeu a fost Cel care i-a purtat în harul Său, care a lucrat prin ei, care le-a dat și voința și înfăptuirea. Cu toate acestea, Dumnezeu nu a lucrat prin niște roboți deja programați pentru anumite alegeri și nici nu a lucrat împotriva voinței lor. Cei doi au fost disponibili în a se încrede în Domnul lor, în a stăruie în credință. Putem să ne întrebăm: de ce în Împărăția lui Dumnezeu trebuie să intrăm prin multe necazuri? De ce drumul încercărilor este singurul drum? Secțiunea nu-și propune să dezvolte această temă, ci doar o amintește. De aceea, nici noi nu vom zăbovi prea mult. În trecut, amintesc doar dubla funcție a încercărilor și anume aceea de a testa credința și de a crește credința spre modelul credinței lui Isus.

Harul mântuirii vine prin credință și se păstrează prin stăruința în credință. Stăruința în credință este necesară tocmai din pricina multelor necazuri cu care ne vom ciocni pe cale. Dumnezeu va fi alături de noi să ne întărească și să ne ajute să ducem alergarea la bun sfârșit, după cum i-a ajutat și pe cei doi misionari să-și îndeplinească lucrarea în ciuda nenumăratelor prigoniri. Dar harul care ne transformă este condiționat de încrederea noastră în El, de stăruința noastră în credință.

Până acum am insistat în mod special pe elementul harului, dar acest ultim pasaj ne obligă să acordăm o atenție deosebită și elementului credință. Acesta apare chiar și în vers. 27: „și au istorisit tot ce a făcut Dumnezeu prin noi și cum deschisese Neamurilor ușa credinței.” Cele două elemente nu pot fi dissociate și nu pot fi înțelese separat. Iată de câte ori apare termenul „credință” în cele două capitole:

- 1) „*Elima căuta să abată pe dregător de la credință.*” (13:8)
- 2) „*dregătorul... a crezut și a rămas uimit de învățătura Domnului*” (13:12)
- 3) „*oricine crede este iertat prin Cel...*” (13:38)
- 4) „*Și toți cei ce erau rânduiți să capete viața veșnică au crezut*” (13:48)
- 5) „*o mare mulțime de Iudei și de Greci au crezut*” (14:1)
- 6) „*dar iudeii care n-au crezut au întărit și au răzvrătit sufletele Neamurilor împotriva fraților*” (14:2)
- 7) „*Pavel s-a uitat țintă la el și fiindcă a văzut că are credință ca să fie tămăduit...*” (14:9)
- 8) „*îi îndemna să stăruie în credință*” (14:22)
- 9) „*i-au încredințat în mâna Domnului în care crezuseră*” (14:23)
- 10) „*și cum deschisese ușa credinței Neamurilor*” (14:27)

Din această perspectivă călătoria celor doi pare a fi numai un pretext pentru a ne zugrăvi doctrina mântuirii prin har, prin credință. Dar nu este doar atât. Să nu uităm de a doua temă a celor două capitole: împotrivirea Iudeilor care abat pe Neamuri de la credință. Întrebarea la care trebuie să răspundem este cum anume se armonizează cele două teme ce par să trateze probleme distincte. De ce împletește Luca aceste două teme în aceste două capitole? Vom încerca să răspundem la această întrebare după ce vom parcurge și capitolul 15.